

גמ' חולין (ב.) - פסול כהנת לעבודה

רב דניאל שטיין

א. משנה זבחיים (לא:) - כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה, שהשחיטה כשרה בזרים, ובנשים, ובעבדים, ובטמאים, ואפילו בקדשי קדשים, ובלבד שלא יהיו טמאים נוגעין בבשר.

ב. גמ' קידושין (לו.) - הסמיכות, והתנופות, וההגשות, והקמיצות, והקטרות, והמליקות, והקבלות, והזאות - נוהגים באנשים ולא בנשים, חוץ ממנחת סוטה ונזירה שהן מניפות וכו'. סמיכות. דכתיב דבר אל בני ישראל וסמך, בני ישראל סומכים ואין בנות ישראל סומכות. תנופות. דבר אל בני ישראל והניף, בני ישראל מניפין ואין בנות ישראל מניפות. הגשות. דכתיב וזאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן, בני אהרן ולא בנות אהרן. קמיצות. דכתיב והביאה אל בני אהרן וקמץ, בני אהרן ולא בנות אהרן. הקטרות. דכתיב והקטירו אותו בני אהרן, בני אהרן ולא בנות אהרן. המליקות. דכתיב ומלק והקטיר, איתקש מליקה להקטרה. [תוס' (שם) ד"ה הקבלות - וא"ת אמאי איצטריך קרא בגמרא למעוטי נשים תיפוק ליה דכולהו מ"ע שהזמן גרמא הוה שהרי אינן נוהגות אלא ביום כדכתיב (ויקרא ז) ביום צותו להקריב קרבניהם וי"ל דמ"מ איצטריך קרא למעוטיניהו ולמיפסל קרבן בנשים דאי לאו קרא לא הוה ידעינן שהעבודה פסולה בהן להכי איצטריך קרא למעוטי למימר דמחללי עבודה ועבודתן פסולה מיהו מסמיכה קשה אמאי איצטריך קרא למעוטיניהו דהא עבודה לא אתחלל בהכי כלומר בלא סמיכה נמי אין הקרבן פסול בכך ואם נעשה סמיכה בנשים לא מיפסל קרבן בכך וי"ל דמ"מ איצטריך קרא למעוטי דסד"א משום דכתיב וסמך ושחט איתקש סמיכה לשחיטה מה שחיטה כשרה בנשים כדתנן בזבחים (דף לא:): ומייתי בשמעתא קמייתא דשחיטת חולין (דף ב:): כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים ובנשים וכו' אף סמיכה כשרה בנשים להכי איצטריך למעוטי]. [תוס' (שם) ד"ה חוץ - וא"ת תיפוק ליה דכל הני אינם כשרות בנשים לפי שהן מחוסרי בגדים דהא אמר בפ"ב בזבחים (דף יז:): דאפילו כהנים בזמן שאין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם וי"ל דמיירי שלבשו את הבגדים א"נ י"ל כיון שלא נצטוו בבגדי כהונה לא הוה מחוסרי בגדים].

ג. ס' אתון דאורייתא (כלל י"ט) - בס' פרשת דרכים נסתפק הא דכהנות פסולות לעבודה מקרא דבני אהרן ולא בנות אהרן אם ע"י הכתוב הזה נכנסו לכלל זרות וחייבות מיתה או הוי אך פסול בעלמא.

ד. רמב"ם (פ"ט ביאת מקדש ה"א) - זר שעבד במקדש עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים שנאמר והזר הקרב יומת מפי השמועה למדו שאין חיוב זה אלא לקרב לעבודה והיכן הזהיר עליו זר לא יקרב אליכם, אי זהו זר כל שאינו מזרע אהרן הזכרים שנאמר וערכו בני אהרן, והקטירו בני אהרן, בני אהרן ולא בנות אהרן.

ה. ס' החינוך (מ' ש"צ) - שלא יעבוד זר במקדש, כלומר כל מי שאינו מזרע אהרן, שנאמר [במדבר י"ח, ד'], זר לא יקרב אליכם. ונכפלה המניעה בזה בלשון אחר בכתוב והוא שנאמר [שם, כ"ב] ולא יקרב עוד בני ישראל אל אהל מועד לשאת חטא למות. [מנחת חינוך (אות א')] - מבואר להדיא דכל שאינו מבני אהרן הזכרים הוי בכלל זר ומוזהרים בלאו הזה וגם כן חייבים בעונש הן מב"ש או מלקות כי הם זרים גמורים והרהמ"ח אינו מביא הזכרים אפשר דאינם בכלל לאו הזה כיון דהם זרע אהרן לא הוי זרים ובודאי מודה הרהמ"ח דנשים אסורים בעבודות המקדש ומחללי עבודה כמו שמבואר במסכת קידושין דף ל"ו במשנה ובגמרא דילפינן שם דעבודות פסולים בנשים ומחללי עבודה ע"ש בתוספות. אך יש לומר דסברת הרהמ"ח דאינם בכלל זרים אך התורה מיעטם מן בני אהרן ולא בנות אהרן כמו שמבואר שם אם כן אם עבדו נהי שהם מחללים עבודה מ"מ לא עברו אלא על לאו הבא מכלל עשה בני וכו' ואינן בכלל עונש כלל כי אינם עוברים על הלאו].

ו. ס' חזון איש (אהע"ז סי' קמ"ח) - לכאורה א"צ קרא למעט אשה יותר מזר ישראל, וזר הוזהר על כל עבודות כהונה, וכל עבודות כהונה נתנו לאהרן ובניו, והרי פנחס שהיה בשעת משיחה ולא הומשה לא היה כהן, וכמו כן בנות לא הומשהו, וי"ל דבנות שאני דהוין נטפלין לאביהן ואוכלין בתרומה, ולא עוד אלא שנותנין מתנות כהונה לכהן וכו' ואפילו נשאת לזר, ואיכא למ"ד התם דכהן ואפילו כהנת עד שיכתוב אהרן ובניו, ונראה דפנחס קדם שזכה לכהונה לא אכל בתרומה ולא לקח מתנות כהונה, ובנות אהרן אכלו בתרומה וקבלו מתנות כהונה מפני שאינן כהונה עיקרים אלא נטפלין, ולפיכך נסתפקו בתוס' שאין צריכין בגדי כהונה.

ז. תוס' קידושין (ת.) ד"ה רב - רב כהנא שקל סודרא בפדיון הבן - משמע הכא דרב כהנא היה כהן ותימה דבסוף אלו עוברין (פסחים דף מט.) משמע דלא היה כהן דקאמר אי לאו דנסיכי כהנתא לא גלאי וי"ל דתרי רב כהנא הוה אי נמי י"ל דבשביל אשתו היה לוקח כדאשכחן בפרק הזרוע (חולין דף קלב.) רב כהנא אכל בשביל אשתו.

ח. רמב"ם (פ"א ביכורים ה"י) - וכן פדיון הבן לזכרי כהונה שכן נאמר בו ונתת הכסף לאהרן ולבניו, ופטר חמור לזכרי כהונה שדין הבכורות כולן שוה לזכרים ולא לנקבות.

ט. רמב"ם (פ"ט ביכורים ה"ב) - הכהנת אוכלת המתנות אף על פי שהיא נשואה לישראל מפני שאין בהן קדושה, ולא עוד אלא הבעל אוכל מתנות בגלל אשתו, אבל חללה אינה אוכלת, שאין חללים בכלל כהנים, ואם רצה הכהן למכור המתנות או ליתנן במתנה אפילו לעכו"ם או להאכילם לכלבים מאכילם שאין בהן קדושה כלל.

י. רמב"ם (פ"ב אבל ה"ו) - כמה חמורה מצות אבלות, שהרי נדחת לו הטומאה מפני קרוביו כדי שיתעסק עמהן ויתאבל עליהן, שנאמר כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו וגו' לה יטמא מצות עשה שאם לא רצה להטמא מטמאין אותו על כרחו, במה דברים אמורים בזכרים שהוזהרו על הטומאה אבל הכהנות הואיל ואינן מוזהרות על הטומאה כן אינן מצוות להתטמא לקרובים, אלא אם רצו מתטמאות ואם לאו לא מתטמאות. [הגהות מיימוניות (שם) - כתב הטור ז"ל שם סימן שע"ג והרמב"ם כתב כיון שכהנת אינה מוזהרת וכו' ולא נהיר לא"א ז"ל אלא אשה מצווה ליטמאות לקרובים כמו האיש עכ"ל].